

Стеван Брадић

ЈАТО

ПОПУТ ХЕМИНГВЕЈА

долази време у коме
не можеш разумети време

између горе и доле нећеш изабрати
ни једну од две понуђене варијанте

погледај само
како се топлота уздиже кроз превоје
смисла.
ту ће те ускоро сачекати *il sommo poeta**
и позвати у своју величанствену фантазију.

за тебе је сачувано место
на више језика
тако да не мораш да се бринеш
не мораш више да дрхтуриш
у кошарици битка.

коме си рекао.

твоја моћ предвиђања расте
сразмерно са вероватноћом у коју се упушташ
нпр. умрећу
и то је скоро радосна вест.

* Као *Il sommo poeta* био је познат Данте Алигијери.

сваки пут када читаш црну хронику
испуњава те ирационална нада да ћеш своје
име сусрести међу
пронађенима.

али
где је твоје место.

уместо испод моста
запутићеш се преко моста
где нема ничега
и радост неће бити производ твојих радњи.

љубљена таутологија
са њоме ствари губе своју залеђину.

али радост је прецењена
измислили су је и патентирали око 1947.
и од онда је фабрички пакују и проституишу
по целом свету

зато смо толико самоостварени
зато нас беда у потпуности заобилази

све развијене земље уосталом
имају заслужени монопол
на беду
пажљиво је пропуштају кроз своје цевоводе
и прерасподељују тако да она не превазилази
инвестиције индустрије за одржавање
површине.

на другим местима
попут нашег
она се неконтролисано расипа
из напуклих инсталација
преосталих из времена старог доброг совјетског блока

и беде има довољно за све.

није ли богатство увек ретко
или сам упутство погрешно прочитао.

листамо књигу
зар не
и стигли смо до извесне странице
на којој нас глас описује.

уколико желиш да искорачиш из њега
долазиш до онога што је неописиво.
али видим већ
како ти теорија прети прстом:

нема ничега о чему се данас не може писати.

узми према томе у руке пушку
и потпиши се по дневној соби
попут хемингвеја.

о томе ће се сигурно
дуго приповедати.

ТУГА И ОПОМЕНА

прегледам природу
покушавам да не разумем мноштво
које ми се са прозора
осмехује

присиљавам мрежу да се сруши преко
предмета
она ме слуша и спремно
захвата више него што могу да поднесем

поново
сасвим неусклађен са златним мерилом
кога нема
оштрашћено грабим кору
и уносим је у сопствени организам

у њему
она остаје непромењена

гледамо се

стрпљиво
и ја почињем да јој одајем своје тајне.

можда ће ме боље разумети
ако престанем
да захтевам самооткровење

проклети
говор пасторала
који обећава оно што не може да испуни:

животиње не могу да уђу у мој језик
и зато су ми захвалне

моја слика није зид прекривен бршљаном
на чију површину
црна фарба излива своју сету

заправо и не разумем
одакле долази тај глас

чини се да је пун подсмеха и да је
смртно рањен.

колико само кружи око себе
колико је виши када се попне
на столицу.

извири усред догађаја
са собом односи
прозоре врата арматуру
подсећа на љубав
испуњава органима своју нутрину
доноси несразмерну изложеност
сентиментално повраћање
и каузалност

оставља нас недовршене
и непрестано опомиње:

припази се синко значења
оно је

беспилотна летелица
шестари
далеко испод апсолутног духа
и никад не знаш
када ће се усправити
када ће ти прићи
да те
именује.

ЈАТО

вода наликује на интерпретацију и зато
је радо гутамо

иначе нема живота.

дошаптавамо се са предметима
они поседују уверења која не желе да поделе са нама

искрено говорећи
њихова сујета је превршила сваку меру.

докле ћемо бити приморани да грешимо.

и мишљење:
сваки пут се саплиће о сопствену тогу.

постоји шамар који ти се прикрада у рукавицама
а после се кући враћа на бициклу.

сваки пут

када разговарамо са птицама
(када их привлачимо гранулама смисла)
оне делују расејано

као да слушају
али да их није брига

или да су вече провеле бежећи од ишчезнућа
и сада немају живаца за трећеразредну херменеутику.

изашао сам тако једном
пред читаво јато и вешто отворио сопствену душу

али чини ми се да их нисам наговорио.

гледале су ме
једна је чак пришла и накривила главу
као да се слаже са мојом душом

али после сам се досетио
да ми је можда само повлађивала.

уосталом
одакле потиче та идеја: разговарати са птицама

мислим да им је неко једном проповедао
али се не сећам добро*

можда
је кривица његова.

никада више
крилато племе
неће поверовати људском јату.

* Писац очигледно није упознат са делима чувеног раноренесансног сликара Ђота ди Бондонеа (Giotto di Bondone, 1266/7–1337), који је на једној од својих фресака сасвим јасно представио фигуру монаха који поповеда птицама. Идентитет овог монаха до данас је остао предмет расправе. Једни тврде да је у питању енглески фрањевачки фратар, теолог и филозоф Вилијем Окамски (William Occam, 1287–1347), други међутим истичу како је ово сасвим изван духа његове филозофије, у којој се могу пронаћи прве назнаке емприситичке мисли, и истичу Тому Аквинског (Thomas Aquinas, 1225–1274) као аде-кватног кандидата, чија титула Doctor Angelicus имплицира да је он морао говорити анђеоским језицима, а то значи да је добро познавао и језике других крилатих бића, дакле, и птица, док трећи одбацују и једну и другу тврдњу, наводећи да насликана фигура заправо уопште није фратар, иако носи монашку одору, већ да је у питању сам Ђото, који је имао способност да на младој месечини уђе у своје слике и тамо остави трагове попут мачијих огреботина, како би бол који је на њима приказан био што уверљивији.

У сваком случају, познато је да сељаци који су први пут угледали Ђотове слике нису могли да их разликују од стварности, као и да је један дечак грешком утрчао у једну од његових фресака и да се у њој изгубио, будући да није претходно научио ни једну од седам слободних вештина, које су у Средњем веку служиле као упутство за сналажење у

бескрајним пејзажима симулираних светова који наликују стварном (оне су човека браниле од лажи које је производио нечастиви, као врхунски уметник).

На слици се поред наведене фигуре налази још једна, за коју се предпоставља да је сликарева мајка, као и три дрвета, која јасно упућују на свето тројство, које повезује небо и земљу.

Један од посетилаца недавно је приметио¹ да је на слици присутно свега двадесет и четири птице, на супрот ономе што тврди Јансон, познати историчар уметности из двадесетог века, који је јасно навео како их је на слици насликано двадесет и пет, образлажући да је ово један од анђеоских бројева, у коме се пет пута понавља број пет, па се, дакле, број производи тако што се сам умножава из себе, на начин идентичан ономе којим је сам Бог створио себе из ништавила. Недостатак ове птице и данас је мистерија.

¹ Видети страницу theguardian.com/passers-buy-observes-san-francesco-predica-agli-uccelli

